

# S. Sayısı : 18

## **Bolu mebusu Lûtfi Görenin, Askerî ve mülki tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun teklifile Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/19, 1/182)**

**Bolu mebusu Lûtfi Görenin,** askerî ve mülki tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi (2/19)

27 - III - 1940

### **B. M. M. Yüksek Reisliğine**

1683 sayılı tekaüd kanununun 66 ncı maddesinin tatbikatta memur aleyhinde yaptığı tesirleri arza medar olması için kanunun arzettiğim maddesini aynen yazıyorum.

(Altmış altıncı madde — Evkaf, Ziraat bankası ve şehremaneti memurlarının 1 haziran 1928 tarihinden ve hususî ve mülhak bütçelerden maaş alan memurların bu kanunun meriyetinden evvel tekaüd aidatı itası suretile geçen hizmet müddetleri tekaüd için meşrut olan kanunî müddetin hesabında sayılır). Kanunun bu maddesi hükmüne göre adı geçen müessese ve idareler memurlarının maddede tesbit olunan tarihlerden önce gösterilen şart dahilinde geçen hizmet müddetleri tekaüd müddeti hesabında sayılacağı musarrah bulunduğundan tatbikatta umumî muvazeneye dahil idarelerden kanunda adı geçen müessese ve idarelere naklen tayin olunan memurun (66) ncı maddede gösterilen tarihlerden sonra geçen hizmet müddetleri tekaüd müddeti hesabında nazarı dikkate alınmadığından tekaüdlük kanununun tatbik edilmesi hakkında (2097) ve (2264) sayılı kanunlarla tekaüdlük kanununu aynen tatbik etmekte olan hususî idarelerle İstanbul mahallî idaresi ve Ankara belediyesi de 66 ncı maddeyi müteakiben memur vatandaş aleyhinde kullandıkları görülmektedir. Bu netice karşısında (2788) sayılı kanunla 67 ncı maddeye bir fıkra eklenerek Evkaf, Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlükleri ve (3285) sayılı kanunla da 66 ncı maddeye bir fıkra eklenerek, Posta, telegraf ve telefon umum müdürlüğü memurlarından umumî muvazeneye ve umumî muvazeneye dahil dairelerden adı geçen umum müdürlüklere geçmiş ve geçecek memurların diğer dairelerdeki hizmet müddetleri tekaüdlük müddeti hesabında müteakiben sayılması temin edilmiş ise de adı geçen umum müdürlüklerin birinden diğerine naklen tayin edilecek memurların 66 ncı maddede tasrih edilen muayyen müddetten sonra geçen müddetleri tekaüd müddeti hesabında nazarı itibare alınmak mecburiyeti halen mevcut bulunmaktadır.

Gerek bunların ve gerekse Devlet memuru sıfatını taşımak hakkını veren ve (1683) sayılı tekaüd kanununu tatbik eden müessese ve idareler memurlarının mükteseb kanunî haklarının korunması için aşağıda yazılı kanun teklifimin alâkadar makam ve encümenlere havale ve Heyeti Umumiyede müzakeresinin temin buyurulmasını arz ve teklif ederim.

Bolu mebusu  
Lûtfi Gören

*Askerî ve mülkî tekaüd kanununun (66) ncı maddesine ikinci bir fıkra ilâvesine dair kanun*

**BİRİNCİ MADDE** — 8 haziran 1930 tarih ve 1683 sayılı Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesine ikinci olarak aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir.

Umumî muvazeneye dahil dairelerden 66 ncı maddede gösterilen müessese ve idarelere ve bunlardan umumî muvazeneye ve yahud bu müessese ve idarelerin birinden diğerine geçmiş ve geçecek olan memurların kanunî hizmet müd-

detleri son bulunduğu dairece kabul edilmiş olur ve bu müddetler tekaüdlük için meşrut olan kanunî müddetin hesabında sayılır.

**İKİNCİ MADDE** — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

**ÜÇÜNCÜ MADDE** — Bu kanunun hükümlerini icraya Başvekil, Maliye ve Dahiliye ve Münakalât ve Ticaret vekilleri memurdur.

5 - IV - 1940

### **Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine**

27 - III - 1940 tarihinde takdim ettiğim kanun teklifimi sonradan düşünebildiğim mahzurları gidermek için aşağıda yazılı şekilde değiştiriyorum evvelki takririme bağlanmak üzere icab edenlere havale buyurulmasını arz ve teklif ederim.

Bolu mebusu  
*Lütfi Gören*

### **BOLU MEBUSU LÜTFİ GÖRENİN TEKLİFİ**

*Askerî ve mülkî tekaüd kanununun (66) ncı maddesine ikinci bir fıkra ilâvesine dair kanun*

**BİRİNCİ MADDE** — 8 haziran 1930 tarih ve 1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesine ikinci olarak aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir :

Umumî muvazeneye dahil dairelerden bu kanunun 66 ncı maddesinde adı geçen ve tekaüd kanununu aynen tatbik eden müessese ve idarelere ve bunlardan umumî muvazeneye veya yahud bu müessese ve idarelerin birinden diğerine

geçmiş ve geçecek memurların nakilleri tarihine kadar geçen hizmet müddetleri müteakiben tekaüdlük için şart olan kanunî müddetin hesabında sayılır.

**İKİNCİ MADDE** — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

**ÜÇÜNCÜ MADDE** — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

13 - V - 1940

### **Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine**

1683 sayılı tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra ilâvesi hakkındaki 27 - III - 1940 tarihli tezkere ile takdim etmiş olduğum lâyihanmayı bir madde olarak ve bağlı lâyihada yazıldığı şekilde tedvin edilmesinin daha faydalı olacağını düşündüğümden evvelki teklifime bağlanması ve bu yolda müzakeresi için teklifimin Dahiliye encümenine havale buyurulmasını saygılarımla dilerim.

Bolu mebusu  
*Lütfi Gören*

*Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 68 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun lâiyhası*

**BİRİNCİ MADDE** — 1683 sayılı tekaüd kanununun 68 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Kanununun 66 ncı maddesi mülhak bütçelerden Evkaf, Huduđ ve sahiller sıhhat ve Posta, telgraf, telefon umum müdürlükleri ve hususî idarelerle Ankara Belediyesi ve İstanbul mahalli idaresi memur ve muallimlerinden umumî muvazene ve umumî muvazeneden bu idarelere veya bu idarelerin birinden diğerine geçmiş ve geçecek olanların evvelce buldukları idarelerdeki maaşlı hizmetleri tekaüdlük için meşrut olan kanunî müddetin hesabında

karşılıklı olarak sayılır ve bunların tekaüd tahsisatları son buldukları idare bütçelerinden tesviye edilir.

**İKİNCİ MADDE** — 2788 ve 3285 sayılı kanunlarla 3549 sayılı kanunun ikinci maddesi hükümleri kaldırılmış ve 2871 sayılı kanunun on dördüncü maddesi hükmü teyid olunmuştur.

**ÜÇÜNCÜ MADDE** — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

**DÖRDÜNCÜ MADDE** — Bu kanunun icrasına Başvekil, Maliye, Dahiliye, Sıhhat ve içtimâî muavenet, Münakalât vekilleri memurdur.

**Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun lâiyhası (1/182)**

*T. C.*

*Başvekâlet*

*Kararlar müdürlüğü*

*Sayı : 6/3131*

*13 - VI - 1939*

**Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine**

1683 sayılı Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Maliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 9 - VI - 1939 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

**Başvekil**

*Dr. R. Saydam*

**Mucib sebebler**

1 — 1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesi hükmüne göre; 1 haziran 1928 tarihinden sonra Ankara ve İstanbul belediyelerinden ve 1 haziran 1930 tarihinden sonra da hususî idarelerden ayrılarak umumî muvazeneye nakli memuriyet edenlerin nakilleri tarihine kadar mezkûr idarelerden geçen ve umumî muvazeneden de bu idarelere geçenlerin mevzu bahis tarihlerden sonraki hizmetlerinin tekaüdlük için meşrut olan kanunî müddetinin hesabında karşılıklı olarak sayılmadığı malûmdur.

Tekaüd kanununun 68 nci maddesi hükmü mülhak ve hususî bütçelerden maaş alan memurlar için ayrı bir kanun yapıluncaya kadar haklarında eski hükümlerin tatbik edileceğini âmir bulunduğundan 66 ncı madde ile yukarıda işaret edilen istisnâî vaziyetin kabulü o zaman için zarurî idi.

2097 ve 2264 sayılı kanunlarla hususî idare bütçelerinden ve Ankara, İstanbul belediyelerinden maaş alan memurların 1683 sayılı kanunun mülkî memurlara aid hükümlerine göre tekaüdlükleri kabul edildiğinden mezkûr 66 ncı madde hükmünün kaldırılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

2 — Aynı madde hükmüne tâbi olan Evkaf, Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlüğü memurları 2788 sayılı kanunla, tababet ve şubatu mensubları ile eczacı ve kimyagerler 3017 sayılı ka-

nunla, ilk tedrisat müfettişleri 3407 sayılı kanunla bu kayıddan kurtarılmış ve 3549 sayılı kanun da Vakıflar umum müdürlüğü ile hususî idare memurlarının maaşlı hizmetlerinin müteakiben tekaüdlük müddetinin hesabında nazarı dikkate alınması esasını kabul etmiştir.

Şu izahata göre 66 ncı maddenin koyduğu istisnâî hüküm hususî idarelerle Ankara ve İstanbul belediyelerinin maaşlı kadrolarına dahil mahallî idare memurlarile muallimlere munhasır kalmıştır:

3 — Bu kaydın devamı; umumî muvazene kadrosuna dahil olan memurlardan hususî idarelerle Ankara ve İstanbul belediyelerinde çalışmak isteyen veyahud çalıştırılmalarına zaruret görülen kuvvetli elemanlardan bu idareleri mahrum bırakmakta ve aynı kanuna göre tekaüdlük muamelesi yapılan memurlarla yetimlerinin ayrı ayrı muameleye tâbi tutulmalarını istilzam eylemektedir. Bu vaziyet 1683 sayılı kanunun neşrinden sonra bu idarelerde çalışan memurların mükteseb haklarını ihlâl eylemekte ve tatbikatta bir çok külfet ve müşkülât doğurmaktadır.

Nitekim;

Kül halinde mütaleası icab eden tekaüdlük müddetinin hesabında 66 ncı maddenin koyduğu istisnâî vaziyet ve hükümlere göre bir memurun iki ayrı idarede geçen hizmet müddeti parçalanmakta ve kanunen kendisine ve yetimlerine maaş tahsisi lâzım gelirken salifülarz sebeplerden dolayı her iki idarede geçen müddetler için tazminat itası zarureti hâsıl olmaktadır.

4 — Hâk ve adalet esaslarına uymayan bu hali düzeltmek için Meclisi Âlinin 967 sayılı kararının 12 ncı fıkrasından da ilham alınarak askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun projesi ihzar edilmiştir.

## HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun  
66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında  
kanun lâyihası

**MADDE 1** — 1 haziran 1928 tarihinden sonra Ankara ve İstanbul belediyelerinin ve 1 haziran 1930 tarihinden sonra da hususî idarelerin maaşlı kadrolarında çalışan memurlardan umumî muvazeneye nakli memuriyet edenlerin nakilleri tarihine kadar hususî idareler ve belediyelerde ve umumî muvazeneden Ankara, İstanbul belediyelerile hususî idareler kadrolarına geçen memurların da yukarıda gösterilen tarihlerden sonra umumî muvazenede geçen hizmet müddetleri tekaüdlük için meşrut olan kanunî müddetin hesabında karşılıklı olarak sayılır.

**MADDE 2** — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

**MADDE 3** — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

9 - VI -1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	Fethi Okyar	N. Tınaz
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
İstanbulda	Ş. Saracoğlu	F. Agraş
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
Mü. V.		Ti. V.
A. Çetinkaya		C. Erçin

**Dahiliye encümeni mazbatası**

**T. B. M. M.**

*Dahiliye encümeni*

*Esas No. 1/182, 2/19*

*Karar No. 45*

30 - V - 1940

**Yüksek Reisliğe**

1683 sayılı Askerî ve mülki tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Maliye vekâletince hazırlanan lâyiha'nın gönderildiğini bildiren 3 haziran 1939 tarihli ve 3131 sayılı Başvekâlet tezkeresiyle Bolu mebusu Lûtfi Görenin aynı kanunun aynı maddesine bir fıkra ilâvesine dair olub Maliye encümenine havale edilmiş ve oradan hususî muhasebeden maaş alan memurları da alâkadar etmekte bulunduğundan bu babdaki mütaleanın bildirilmesi talebile encümenimize tevdi edilmiş olan teklifi birleştirilerek Dahiliye vekili ve Maliye vekâletinden gönderilen memur hazır olduğu halde okundu ve müzakere edildi.

Bu müzakereler sırasında mebus Lûtfi Görenin 66 ncı maddeye bir fıkra ilâvesi hakkındaki teklifinden sarfı nazarla 68 ncı maddenin tadiline aid ikinci teklifi de encümenimize tevdi buyurulduğundan bu teklif de müzakere mevzuu arasına alındı.

Hükümet teklifinin mucib sebebler lâyihasında; 2097, 2264 sayılı kanunlarla hususî idare bütçelerinden ve Ankara ve İstanbul belediyelerinden maaş alan memurların 1683 sayılı kanun hükümüne göre tekaüdlükleri kabul edildiği ve 2788, 3017, 3407, 3549 sayılı kanunlarla da Evkaf, Hüdud ve sahiller sıhhat umum müdürlükleri memurlarile tababet ve şubeleri sanatleri mensubları ve eczacılarla kimyagerleri, ilk tedrisat müfettişleri, hususî idare memurları için hizmet müddetlerinin karşılıklı olarak sayılması hakkında bazı istisnaî vaziyetler ihdas ettiği ve umumî muvazene kadrosuna dahil memurlardan hususî idarelerle Ankara ve İstanbul belediyelerinde çalışmak isteyen veyahud çalıştırılmalarına zaruret görülen memurların da 1683 sayılı kanunun hükümleri; mükteseb haklarından mahrumiyetlerini icab ettirdiği beyanile hak ve adalet esaslarına uymayan bu halin düzeltilmesine lüzum gösterilmektedir.

Bolu mebusu Lûtfi Görenin teklifi lâyihalarındaki mucib sebebler arasında; Posta ve telgraf

ve telefon umum müdürlüğü memurlarından umumî muvazene ve umumî muvazene kadrolarından Posta ve telgraf ve telefon umum müdürlüğü kadrosuna geçmiş ve geçecek memurların hizmet müddetlerinin tekaüdlük için meşrut olan kanunî müddetin hesabında nazara alınması 3285 sayılı kanun ile temin edilmiş olduğu halde diğer umum müdürlükler ve hususî idare kadrolarında yapılacak memuriyet nakillerinde bu cihetin nazara alınmaması mükteseb hakları ihlâl etmekte olduğu beyan edilmektedir.

Devlet memurlarının ifa ettikleri vazife ile hususî idare ve belediye memurlarının gördükleri vazifeler arasında mahiyet itibarile bir fark yoktur. Her iki vazifenin hukukî mahiyeti, amme hizmetidir. Uzun seneler aynı hizmeti, aynı mesuliyetler altında emek sarfedilerek ifa eden memurların tekaüdlükleri noktasından ayrı muamelelere tâbi tutulmalarını adalet mefhumile telif etmek imkânını görmek çok güçtür.

Bu mütalea iledir ki; gerek Hükümetin ve gerek Lûtfi Görenin teklif lâyihalarının heyeti umumiyesi varid görülmüştür.

1 - Dahiliye vekili; amme hizmetini ifa etmekte olan belediye memurlarından yalnız İstanbul ve Ankara belediyelerine mensub olanları tekaüdlük hakkından istifade ettiren bir kanun mevcut olub diğer belediye memurları hakkında tekaüd muamelesinin henüz tatbik edilememekte olması adalet esaslarile telif edilemeyeceği için umum belediye memurları hakkında bir tekaüd sandığı ihdasını istihdaf eden kanun projesi hazırlanmış bulunduğunu beyan etti.

İstanbul ve Ankara belediyeleri reisliklerinin valilere mevdu bulunması ve bu belediyelere Hükümet tarafından memur verilmesi ve geri alınması gibi istisnaî hususiyetlerin kanunen ve halen kabul edilmiş bulunmasına göre İstanbul ve Ankara belediyelerinde geçen hizmetlerle umumî muvazeneye dahil Devlet hizmetlerinde geçen hizmetlerin müteakiben tekaüdlükte hesab edilmesinin adilâne bir muamele olacağı esası

üzerinde mutabık kalınmış ve bu kanun maddesinin bütün belediye memurlarına teşmili cihetine gidilmeksizin yazılması muvafık görülmüştür.

2 - Teklifler; 1683 sayılı kanunun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesini ve Lûtfi Görenin muahhar teklifi de 68 ncı maddenin tadilini ihtiva etmektedir.

68 ncı maddede bahsedilen hususî ve mülhak bütçelerden bir kısmı için henüz tekaüdlük hakkını tesbit eden bir kanun kabul edilmemiş bulunduğuna göre bu maddenin tadili cihetine gidilmesi muvafık görülmemiştir.

66 ncı maddeye 3285 ve 3849 sayılı kanunlarla iki fıkra eklenmiş bulunduğu cihetle teklif edildiği ve edilecek olursa asıl madde ile eklenecek fıkra metni hükümlerini telif edebilmek müşkül olacaktır. Bunun içindir ki; madde metninin 66 ncı maddeyi tadil edecek bir şekilde ve mevcut iki fıkrayı da ihtiva edebilecek bir genişlikte tanzim edilmesi muvafık görüldü.

Hükümet lâyihasında; hususî idareler ve belediyelerle umumî muvazene kadrolarındaki memurlar hakkında müsavi muamele tesis edilmekte ise de halen memurları, tekaüd hakkını haiz olmakla beraber 66 ncı maddeye eklenmiş fıkralarla kısmen hususî idare ve kısmen umumî muvazene kadrolarına nakillerinde geçmiş hizmetlerinin tekaüdlük hesabında karşılıklı olarak sayılması kabul edilmiş bulunan ve tekaüd sandığı teşkilâtı mevcut olmayan Posta ve telgraf ve telefon, Evkaf, Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlüklerinden ibaret olan mülhak bütçeli idareler kadrolarındaki memurlar bu tesisten hariç bırakılmaktadır. Halbuki mucib sebepler, bunlar arasında da istisnasız ve tam ve müteakıl bir hak ve muamele tesisini istilzam etmektedir.

Hususî kanunlarla tekaüd sandığı teşkilâtı yapmış olan ve halen mülhak bütçelerden maddud bulunan ve kısmen ticarî mahiyet arzeden 1 - Denizyolları, 2 - Devlet demiryolları, 3 - Devlet limanları, 4 - Devlet havayolları, 5 - İnhisarlar, 6 - Orman umum müdürlükleri memurlarile henüz tekaüdlük haklarına dair bir kanun mevcut olmayan Beden terbiyesi umum müdürlüğü memurlarını bu müsavi muamele tesisi çerçevesi içine almak ve hududu genişletmek imkânı görülemediği için bu idareler tabiatile bu madde

haricinde bırakılmıştır.

Bu düşüncelerle 66 ncı madde yerine kaim olacak maddenin metninin; hem halen tekaüd sandığı teşkilâtı olmayan bu üç umum müdürlük memurlarının ve hem de mülga şehremaneti ile İstanbul mahallî idaresi ve hususî idarelerle Ankara belediyesinden maaş alan memurların ve umumî muvazene memurlarının bu idarelerle umumî muvazene kadrolarından her hangi birine memuriyetleri nakledilmiş bulunduğu takdirde evvelece buldukları idarelerde geçmiş ve geçecek hizmet müddetlerinin tekaüdlük hesabında karşılıklı olarak sayılması esası üzerinden hazırlanması gerek teklif sahibi Lûtfi Gören ve gerek Maliye vekili namına gönderilen memurla da mutabık olarak kararlaştırılmıştır.

Ancak 1 haziran 1930 tarihinde mevcut olan mülhak ve hususî bütçelerden maaş alan memurların bu tarihten ve Ziraat bankası memurlarının 1 haziran 1928 tarihinden evvel tekaüd aidatı itası suretile geçen hizmetlerinin kanunî müddetin hesabında sayılacağı mevcut 66 ncı madde hükmile kabul edilmiş bir hak olduğundan bunların da bir fıkra ile teyidinde lüzum görülmüştür.

Encümenimizce kabul edilen dört maddeden ibaret kanun lâyihası da ilişik olarak Yüksek huzuruza takdim edildi.

Dahiliye E. Rs.	Reis V.	Bu. M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Zonguldak
<i>C. Uybadin</i>	<i>Atif Tüzün</i>	<i>İ. E. Bozkurd</i>
Kâtib		
Yozgad	Ankara	Antalya
<i>Z. Arkant</i>	<i>F. Daldal</i>	<i>T. Sökmen</i>
Antalya	Balıkesir	Bingöl
<i>R. Kaplan</i>	<i>F. Tritoğlu</i>	<i>Necmeddin Sahir</i>
Bursa	Çorum	Erzurum
<i>F. Güvendiren</i>	<i>İ. Kemal Alpsar</i>	<i>N. Elgün</i>
Erzurum	Hatay	İzmir
<i>Zeki Soydemir</i>	<i>A. Türkmen</i>	<i>M. Aldemir</i>
Kars	Kayseri	Konya
<i>E. Özoğuz</i>	<i>A. Hilmi Kalaç</i>	<i>Şevki Ergün</i>
Kütahya	Malatya	Samsun
<i>Sadri Ertem</i>	<i>Emrullah Barkan</i>	<i>M. Ali Yörüker</i>
Sives		Trabzon
<i>Mitat Ş. Bleda</i>		<i>Salise Abanozoğlu</i>
Yozgad		Zonguldak
<i>S. Korkmaz</i>		<i>Rifat Vardar</i>

## Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/182, 2/19

Karar No. 58

27 - VI - 1940

### Yüksek Reisliğe

1683 sayılı tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine dair Maliye vekilliğine hazırlanmış 3 - VI - 1939 tarihli ve 3131 sayılı Başvekâlet tezkeresiyle Büyük Meclise arz edilen kanun lâyihası ve evvelâ aynı maddede bir fıkra ilâvesi ve müteakiben bundan sarfı nazarla 68 ncı maddenin değiştirilmesi hakkında Bolu mebusu Lûtfi Gören tarafından vaki olan kanun teklifi bu lâyiha ve teklifleri birleştirilerek tedkik eden Dahiliye encümeninin mazbatasıyla beraber ve Lûtfi Görenle mahallî idareler, muntazam borçlar umum müdürleri hazır buldukları halde görüşülüb incelendi :

Encümenimiz bu mevzuda ileri sürülen muhib sebepleri varid görerek bir daireden diğerine nakli memuriyetin alâkadarların tekaüd hakları aleyhine bir vaziyet ihdas etmemesi için mevzuatımızdaki eksikliklerin tamamlanmasını doğru bulmuş, Dahiliye encümeni tarafından hazırlanan metni müzakereye esas tutmuştur.

Fıkralar eklenmesi istenen 1683 sayılı kanunun 66 ncı maddesi Evkaf, Ziraat bankası ve şehremaneti memurları ile hususî ve mülhak bütçelerden maaş alan memurların kısmen 1 Haziran 1928 tarihinden, kısmen de 1683 sayılı kanundan evvel tekaüd aidatı vermek suretile geçen hizmet müddetlerinin tekaüd için meşrut olan kanunî müddetin hesabında sayılacağı hakkındadır.

Bunu takib eden 67 ncı madde Evkaf, Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlüğü memurlarının,

2097 sayılı kanunun 4 ncü maddesi hususî idarelerden maaş alan muallim ve memurların,

2264 sayılı kanunun birinci maddesi İstanbul mahallî idaresile Ankara belediyesi memurlarının,

2822 sayılı kanunun 25 ncı maddesi P. T. T. memurlarının.

Umumî muvazeneden maaş alanlar gibi 1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun hükümlerine tâbi olacaklarını ve ancak tekaüd ve yetim aylıklarının kendi bütçe veya sandıkların-

dan verileceğini tesbit etmiş bulunuyorlar.

Tekaüd usul ve esasları müşterek olan teşekküllerin birinden diğerine geçerken memurun ayrıldığı tarihe kadar olan hizmet müddetinin yeni idaredeki hizmeti ile birlikte tekaüd hesaplarında sayılması mükteseb hakların ziyanına meydan vermemek için lüzumlu bir adalet icabıdır. Aynı tekaüd hükümlerinin tatbiki bunu kolay ve mümkün kılacağı gibi tekaüd ve yetim tahsisatının alâkalının bulunduğu son idare bütçesinden tediyesi de memur alıp veren ayrı bütçeli teşekküller arasında karşılıklı bir sayışma teşkil edecektir. Esasen 1683 sayılı kanunun 66 ve 67 ncı maddelerine eklenen müteaddid fıkralarla bu tarzı hal ayrı ve müteferrik hükümler halinde ve bir kısım memurlar için kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu cümleden olarak 2788, 3285, 3549 sayılı kanunlara tevfikân :

- Evkaf, Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlüğü ile muvazenei umumiye,
- P. T. T. İdaresile umumî muvazene,
- Hususî idarelerle Vakıflar umum müdürlüğü.

Aralarında eski hizmetler karşılıklı olarak sayılmaktadır. Hükümet ve teklif sahibi ile mutabık olarak Dahiliye encümeninin vücutte getirdiği lâyiha bu tatbikatı bir taraftan umumî muvazene ve hususî idare arasında, diğer taraftan yukarıda sayılı ve hepsi 1683 sayılı kanuna tâbi teşekküllerin birinden diğerine nakli memuriyet hallerine de teşmil suretile umumileştirmektedir.

Encümenimiz birinci ve ikinci maddelerde tekerür ve tereddüdüleri izale edecek bir vuzuh temini ve mevcut hükümlerin muhafazası maksadile lüzumlu gördüğü tadil ve ilâveleri yaparak kanun lâyihasını kabul etmiştir.

Bu münasebetle Kemalettin Kamû (Rize) Devlet ve Devletle alâkalı müesseselerde çalışanların tekaüd hakları ve usulleri arasında tevhid ve teadül temin edecek daha umumî esasların araştırılması ve kanunlaştırılması temennisinde

bulunmuştur.

Bütçe encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Mal. E. Rs.	M. M.	Kâ.
İstanbul	Rize	Malatya
A. Bayındır	K. Kamû	Nasuhi Baydar

Bursa	Diyarbakır	İzmir
Dr. G. Kahraman	Zülfü Yiğrel	K. Dursun
Kayseri	Kırklareli	Kırşehir
Ö. Taşcıoğlu	H. Kuleli	İ. Özkan
Malatya		Zonguldak
M. Nedim Zabcı		Y. Ziya Özenci

### Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.  
Bütçe encümeni  
Mazbata No. 120  
Esas No. 1/182, 2/19

25 - VII - 1940

### Yüksek Reisliğe

1683 sayılı Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Maliye vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 13 - VI - 1939 tarih ve 6/3131 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası, Bolu mebusu Lûtfi Gören tarafından yine aynı kanunun 68 nci maddesinin değiştirilmesi ve bilâhare bu teklifinden sarfınazarla 66 ncı maddenin aynı maksadla tadili hakkında vermiş olduğu kanun teklifleri Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarile birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla teklif sahibi Lûtfi gören ve Maliye vekâleti namına Muntazam borçlar umum müdürü hazır oldukları halde okunub konuşuldu.

Hükûmetin ve teklif sahibinin mucib sebepler lâyihalarında ve Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarında tafsilen izah edildiği veçhile, muvazenei umumiye haricinde kalan hususî ve mülhak bütçeli dairelerden pek çoğu 1683 sayılı Askerî ve mülkî tekaüd kanunu hükümlerine tâbi bulunduğu ve bunlardan bazıları ile umumî muvazeneye dahil daireler arasında ve bir kaçının da kendi aralarında memur nakli halinde müteakabilen hizmet müddetleri tekaüdü lük hesabında sayıldıkları halde kanunlarında böyle bir hüküm bulunmayanlardan umumî muvazeneye veya umumî muvazeneden bu dairelerden birine ve aynı zamanda bu daireler arasında yapılan nakillerde hizmet müddetlerinin müteakabilen sayılmasına kanunî imkân bulun-

madığından, aynı tekaüd hakkına malik oldukları halde müddetleri dolduramamak yüzünden bir takım mağduriyetlere sebebiyet verildiği cihetle bu mahzuru izale etmek maksadile tanzim edildiği anlaşılan bu lâyiha encümenimizce müsib görülmüştür.

Mülhak ve hususî bütçeli dairelerden 1683 sayılı tekaüd kanunu hükümlerinden istifade hakkını haiz olanlarla bundan sonra teşekkül ederek aynı hakka sahip bulunacak daireler memurlarının tekaüd müddetlerinin hesabı bakımından müsavi muameleye tâbi tutulmasını temin eden ve Hükûmetle teklif sahibinin de mutabık bulunduğu anlaşılan Maliye encümeninin hazırladığı metin encümenimizce aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Rs. V.	M. M.
Kırklareli	Kastamonu	Kocaeli
B. Denker		Salâh Yargı
Kâtib		
İstanbul	Bursa	Gümüşane
F. Öymen	A. N. Ayas	D. Sakarya
İsparta	Kayseri	Kayseri
R. Ünlü	S. H. Ürgüblü	S. Serim
Kütahya	Seyhan	Sivas
A. Tiridoğlu	N. Eldeniz	R. Çiner
	Trabzon	Yozgad
	Sırrı Day	S. İçöz



Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 18

Esas No. 1/182 2/19

2 - XII - 1940

Yüksek Reisliğe

1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Maliye vekilliğince hazırlanmış Başvekâletin 13 - VI - 1939 tarih ve 6/3131 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâiyhası ve aynı maksadla Bolu mebusu Lûtfi Gören tarafından verilen iki kanun teklifi Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarile evvelce Encümenimize tevdi edilerek geçen içtima yılında müzakeresi intaç ve Umumî Heyete takdim edilmiş ise de bazı noktaların yeniden tedkikine zaruret görüldüğünden Umumî Heyetin (76) nci inikadında Encümene verilmesi talep edilmiş ve Umumî Heyetçe bu talep kabul edilerek dosya tekrar Encümenimize tevdi buyurulmakla teklif sahibi Bolu mebusu Lûtfi Gören, Dahiliye vekili Fayik Öztrak ve Maliye vekâleti namına Muntazam borçlar umum müdürü hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu :

Hükümetin ve teklif sahibinin mucib sebebler lâiyhalarında ve Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarında tafsilen izah edildiği veçhile peyderpey intişar eden kanunlar ile 1683 numaralı tekaüd kanunu hükümleri hususî idarelerden maaş alan muallim ve memurlara, İstanbul mahallî idaresi ile Ankara belediyesi memurlarına, P. T. T. Umum müdürlüğü memurlarına teşmil edilmiş ve mezkûr kanunun 67 nci maddesi Vakıflar ve Hudud ve sahiller sıhhat umum müdürlükleri memurlarının da bu kanun ahkâmına tâbi olacaklarını tasrih etmiştir.

Aynı haklara sahip olan bu memurların bir dairenden diğerine nakli memuriyet ettikleri takdirde mükteseb haklarının mahfuz tutulması icab ederken zikri geçen kanunun 66 nci maddesi buna muhalif bir hükmü ihtiva ettiği için bu lâzımei adalet ifa edilememektedir.

Gerçi 2788 ve 3285 ve 3549 numaralı kanunlar ile Vakıflar ve Hudud ve sahiller sıhhat

umum müdürlükleri ve P. T. T. İdaresi ile umumî muvazene memurları arasında ve keza-lik vakıflar ile hususî idareler arasında vukubulacak nakillerde karşılıklı olarak müddetlerin hesap edilmesi kabul edilmiştir. Fakat müteferrik hükümler maksadı tamamen temin etmediği için umumî muvazeneye dahil devair ile bütün bu idarelerden birinden diğerine geçecek memurların haklarını korumak üzere bu lâiyhanın hazırlandığı anlaşılmış ve adalet icablarına uygun görülen bu teklifi encümenimiz yerinde bularak Maliye encümeninin tanzim ettiği metin üzerinde müzakereye geçmiştir.

Bu metin aynen kabul edilmiş, yalnız lâiyha, 67 nci maddeye eklenmiş bir fıkranın da tadilini mutazammın olduğundan bunu ifade etmek üzere unvana bir ilâve yapılmış ve ikinci maddenin ilk fıkrası birinci madde hükmüne istisna teşkil ettiğiinden bu fıkra birinci maddeye geçirilmiştir.

Bu değişikliklerle yeniden tanzim edilen kanun lâiyhası Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
İ. Eker		H. Kitabcı
Kâtib		
İstanbul	Ağrı	Bursa
F. Öymen	İhsan Tav	Dr. Sadi Konuk
Bursa	Elâziğ	Giresun
Fazlı Güleç	M. F. Altay	M. Akkaya
Gümüşane	İsparta	İsparta
D. Sakarya	M. Karaağaç	R. Ünü
Kayseri	Kırklareli	Kütahya
S. Serim	B. Denker	A. Tiridoğlu
Maraş		Seyhan
M. Bozdoğan		S. Çam
Yozgad		Yozgad
A. Sungur		S. İçöz

### DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

1683 sayılı Askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesile eklenmiş fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

**MADDE 1 —** Tekaçüd sandığı teşkilâtı olmayan mülhak bütçelerle hususî idare bütçelerinden ve mülga Şehremanetile İstanbul mahallî idaresinden ve Ankara belediyesinden maaş alan memur ve muallimlerden umumî muvazene veya umumî muvazeneden bu idarelere veya bu idarelerin birinden diğerlerine memuriyetini nakletmiş ve edeceklerin evvelce buldukları idarelerde geçen hizmetleri tekaüdlük hesabında karşılıklı olarak sayılır ve bunların tekaüdlük tahsisatları son buldukları idare bütçelerinden tesviye edilir.

1 haziran 1930 tarihinde mevcut mülhak ve hususî bütçelerden maaş alan memurların mezkûr tarihten ve Ziraat bankası memurlarının 1 haziran 1928 tarihinden evvel tekaüd aidatı itası suretile geçen hizmetleri tekaüd için meşrut olan kanunî müddetin hesabında sayılır.

**MADDE 2 —** 2788 ve 3285 sayılı kanunlarla 3549 sayılı kanunun ikinci maddesi ve 1683 sayılı kanunun 66 ncı maddesi hükümleri kaldırılmıştır. 2871 sayılı kanunun 14 ncü maddesi hükmü mahfuzdur.

**MADDE 3 —** Bu kanun neşri tarihinden muhteberdir.

**MADDE 4 —** Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

### MALİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1683 sayılı askerî ve mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesile eklenmiş fıkralarının değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası

**MADDE 1 —** 1683 sayılı kanunun 66 ncı maddesi şu şekilde değiştirilmiştir:

Tekaüd sandığı teşkilâtı olmayan mülhak bütçeli dairelerle hususî idarelerden ve mülga şehremanetlerle İstanbul mahallî idaresinden ve Ankara belediyesinden maaş alan memur ve muallimlerden umumî muvazene veya umumî muvazeneden bu idarelere veya bu dairelerin birinden diğerine nakli memuriyet etmiş ve edeceklerin evvelce bu muvazene ve idarelerde geçen hizmetleri tekaüd kanunlarında derpiş edilen hizmet müddetlerinin hesabında sayılır ve bunların tekaüd ve yetim aylıkları son buldukları idare bütçesinden verilir.

Evkaf, Ziraat bankası ve mülga şehremanetlerinde 1 haziran 1928, Hususî ve mülhak bütçeli idarelerde 1 haziran 1930 tarihinden evvel geçmiş hizmetlerin tekaüd hesaplarında sayılması bu müddetler için tekaüd aidatı verilmiş olması ile meşruttur.

**MADDE 2 —** 2871 sayılı kanunun 14 ncü maddesi hükmü mahfuzdur. 2788 ve 3285 sayılı kanunlarla 3549 sayılı kanunun ikinci maddesi hükümleri kaldırılmıştır.

**MADDE 3 —** Dahiliye encümeninin teklifi aynen.

**MADDE 4 —** Dahiliye encümeninin teklifi aynen.

## BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

*1683 sayılı Askerî ve Mülkî tekaüd kanununun 66 ncı maddesi ve bu madde ile 67 nci maddesine eklenmiş fıkraların değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası*

**MADDE 1** — 1683 sayılı kanunun 66 ncı maddesi bu şekilde değiştirilmiştir :

Tekaüd sandığı teşkilâtı olmayan mülhak bütçeli dairelerle hususî idarelerden ve mülga şehremanetlerle İstanbul mahallî idaresinden ve Ankara belediyesinden maaş alan memur ve muallimlerden umumî muvazeneye dahil hizmetlere veya umumî muvazeneden bu idarelere veyahud bu dairelerin evvelce umumî muvazenede ve idarelerde geçen hizmetleri Tekâüd kanunlarında derpiş edilen hizmet müddetlerinin hesabında sayılır ve bunların tekaüd ve yetim aylıkları son buldukları idare bütçesinden verilir. 2871 sayılı kanunun 14 ncü maddesi hükmü mahfuzdur.

Evkaf, Ziraat bankası ve mülga şehremanetlerinde 1 haziran 1928, hususî ve mülhak bütçeli idarelerde 1 haziran 1930 tarihlerinden evvel geçmiş hizmetlerin tekaüd hesaplarında sayılması bu müddetler için tekaüd aidatı verilmiş olması ile meşruttur.

**MADDE 2** — 2 - I - 1939 tarih ve 3549 sayılı kanunun ikinci maddesi hükmü ile 14 - VI - 1935 tarih ve 2788 ve 17 - XII - 1937 tarih ve 3285 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

**MADDE 3** — Dahiliye encümeninin 3 ncü maddesi aynen

**MADDE 4** — Dahiliye encümeninin 4 ncü maddesi aynen